

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Martinii Tridentini E Societate Jesu Sinicae Historiae Decas Prima

Martini, Martino

Monachii, 1658

Vigesimusprimus Imperator Tingus. Imperavit annis XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11848

novitate atque audaciâ in venerationem versâ subsistens hæc secum. Hinc enim verò cura sunt subditorum commoda, huic sceptrâ mensurâ commissa, qui eis non ad luxum, ut multi, sed ad civium salutem moderatur. Egone optimi hominis cruore impias manus imbuam? egone perduellis fiam? nam quo pacto hujus criminis infamiam à me avertam optimo rege occiso? At si regis mei non exequor imperium; audacia, quæ adhuc in honore fuit, muliebris pavoris probro vapulabit: mihi certum regis odium paratum, ut infido, ut inobsequenti. Horum enim duorum alterum effugere non possum, ut non aut impius sim, aut non parendo infidus. In tam ancipiti rerum articulo quò me vertam? præstat omnino non vivere, quàm aut impietatis, aut perfidia notâ maculari. Simul his fixus finem vitæ suæ imposuit. LINCUNGUS autem etsi mores suos paululùm mutavit in melius; ob antiqua tamen scelera cecidit à suomet Præfecto, ut est expositum.

VIGESIMUS PRIMUS IMPERATOR TINGUS.

Imperavit annis XXI.

*Cyclo 38. anno
52. ante Christi-
annum 606.*

TINGUS QUANGI frater abhorruit à bellis, & contentionibus quàm qui maximè; in populorum rectionem, curamque legum imprimis intentus. TINGUS inde appellatus, quod constantem solidumque sonat. Hoc imperante ZUUS rex conscripto ingenti exercitu, specie LOHOËNIUM CUO regionis dynastam, ut Imperatori rebellem, armis petendi, reverâ ut hac occasione oppressum Imperatorem pellat è regno, ad confinia usque regie urbis pervenit. Ad eum salutandum Imperator legatum mittit SUNMONIUM cum mandatis, ut dimisso exercitu domum redeat. Erat SUNMONIUS vir constans imprimis & imperterritus. Hunc ergò venientem, tanquam Imperatoris legatum ZUUS magno exceptum honore, quò solertiùs tegeret animum suum, inter colloquendum fortè de Imperatoris vasis eorum mensurâ ac magnitudine interrogat. Erant fusa, ut diximus, ab YO Imperatore vasa novem; in quibus totius Sinæ descriptio continebatur,

*Legatus præs-
denti oratione
perduse lionem
tollit.*

trahatur, imperij mensuras ac pondera simul referentibus; quæ tantum fiebant, ut ille demum, penes quem essent, Imperator haberetur. SUMMONIUS ex hac interrogatione facile perspecto illius animo, solitam libertate regi respondet, *Imperium non in vasis, sed in verâ & inconcusâ virtute consistere. Hac si absit, ait, & præcipue in dominum tuum fidelitas, etsi fortè vasa vi & armis obtineas, non idcirco perduellis infamiam evitabis. Cujusmodi vasa illa sint, scire non est tuum; illud magis tibi sit cordi, ne fiduciâ virium elatus, agas injustè. Nondum adeò despexere fata familiam CHEVAM, ut eiminentur interitum; nondum cælo tam est invisâ, ut stirpitus convellatur. Omite igitur de invadendo imperio consilium, quod non aliunde quàm à cælo datur. Zuus deprehensum se videns, dicentisque libertate juxtâ & ingenti pudore confusus, re infectâ copias suas reduxit domum. Adeò nonnunquam plus virium, quàm ingens exercitus, habet cordata viri constantis oratio.*

Anno hujus Imperatoris tertio natus LAOTANUS in regno Zu nominatus Philosophus, apud Sinas Epicureæ sectæ author existit. Post mortem enim nihil nostri superesse asseruit, finem hominis voluptatem statuens. In eo autem toti sunt illius sectatores, ut vitam producant quàm longissimè, quò voluptatibus effusiùs servire possint. In utramque rem varios tradunt atque nefandos modos, quæ summos etiam magistratus dementant: pollicentes denique immortalitatem in hac vitâ mortalibus. Et hæc est una è tribus sectis, quas amant & persequuntur Sinæ. Prima enim Philosophorum, seu literatorum est JUKIAO; altera idololatrarum, FOEKIAO, tertia quæ de loquimur, immortalium TAOKIAO dicta. Quamvis autem LAOTANUS summum bonum voluptatem statuatur; mentem tamen unam eamque summam agnovisse, videtur mihi admodum verisimile. Sunt enim hæc ejus verba. *TAO sive magna ratio non habet nomen. Cælum creavit ac terram; expers figura; sidera movens, ipsa immota. Hujus quia nomen ignoro; TAO, sive summam sine figurâ rationem dixerim.* Idem Philosophus in alio loco se à cælo creatum profitetur.

Epicuræ ante Epicurum.

Tres præcipua Sinarum sectæ.

Fabula de origine Laotani Philosophi.

Supra fidem est, quod de illo scribunt, aut veriùs fabulantur Sinæ, annis octoginta & uno in ventre matris latentem, deinde per latus dextrum in lucem prodijisse. Argumentum fabulæ sufficit numerus novenarius, quem perfectissimum dicunt, qui novies in se ductus octoginta collegit & unum, quo numero notatur ipsis, quidquid numeris est omnibus absolutum, Cùm igitur LAOTANUS ingenio esset

Q

atque

atque indole supra vulgarem modum excellenti; tanquam natura laborasset tot annis in eo perficiendo, hunc numerum excogitare,

VIGESIMUS SECUNDUS IMPERATOR KIENUS.

Imperavit annis XIV.

*Cyclo 36. anno
23. ante Christi-
sum 585.*

KIENUS TINGI filius imperatoriam dignitatem ac decus ut-
cunque sustinuit. Sed antequam progrediar longius, monere
visum est, quæ hæctenus de Sinico imperio dicta sunt, non ita
esse accipienda, quasi universam Sinam illis temporibus, ut nunc, com-
plecteretur. Vix enim in modicam præsentis magnitudinis partem
tunc patebat. Quemadmodum enim primi Sinarum ab occalû pro-
fecti, provinciam XENSÏ, quâ maximè vergit ad occidentem, habi-
tare cœperunt; ita variarum familiarum capita paulatim novas inde
sedes quæsiwere. Nam post provinciam XENSÏ proximè HANAN,
PEKING, XANTUNG coli cœptæ; quæ provinciæ jam inde à con-
stituto in Sinis imperio, ab uno omnes regebantur. Forma imperij le-
gitimi erat, omnibus provincijs, quæ magnum KIANG fluvium,
Boream versùs accolunt, unum Imperatorem agnoscentibus, ejusque
virtuti atque imperio sese ultro subjicientibus. Sub YO verò omnium
etiam, quæ ad Austrum jacent, notitia erat. Ille enim singularum
geographicâ descriptione factâ, quibus stellis essent plurimæ subjectæ,
annotavit. Nondum tamen populi admodum frequentes erant, nec
Sinico imperio parebant. Postea verò quàm Imperatores sæpe plures
suscepere filios; excepto illo, cui tradebatur imperium, reliqui vel
reguli creabantur, vel ipsi novas terras quærentes, Australes oras co-
luere, deductis subinde colonijs. Sic nova regna constituta, sic gen-
tes regnantium virtute, humanarum artium institutione, agriculturâ
præcipuè, atque id genus alijs ad obedientiam mitigatæ. Hinc Sina
paulatim universa, ut nunc longè latèque habitari cœpta, demum in
unum imperij corpus formamque coaluit, ut deinceps docebimus.

Sub hoc igitur Imperatore fit prima mentio regni U, cujus parens
TAIPEIUS; de quo infra non pauca. Situm hoc regnum, quâ
KIANG flumen oritur, ubi nunc SUCHEN & XANKING urbes, in-
gentes